

PARAGRAFF

ASTRA FILM
Festival

15-21 OCTOBER 2012

interviu

HANKA KASTELICOVÁ

membră a juriului în cadrul
competițiilor Internațional și România

„Dorința de a face un film poate fi mai puternică atunci când te lovești de obstacole“

Producătoarea executivă a departamentului de film documentar HBO Europa Hanka Kastelicová, ne-a vorbit despre emoție ca fiind cel mai puternic ingredient al unui proiect de film documentar, despre importanța exprimării poveștii prin intermediul imaginilor și despre particularitățile stilului cinematografic est-european.

Care credeți că sunt tendințele majore în producția de film documentar de astăzi, privind lucrurile atât din perspectiva realizatorilor, cât și din cea a commissioning editorilor sau a producătorilor executivi?

E o întrebare foarte dificilă. Depinde. Am lucrat, timp de 27 ani, într-o țară foarte mică, unde eram destul de separați de orice tendințe dar acum, după ce am intrat într-un câmp mai larg de acțiune și pentru că lucrez la HBO, unde acoperim cea mai mare parte a Europei de Est, pot să spun că în fiecare microcosmos, la fel ca și în fiecare macrocosmos, există anumite tendințe, iar ele pot fi diferite unele de altele. Așa cum se întâmplă în țările Europei de Est, spre exemplu, unde curente există, deși ele nu se schimbă prea mult. Există totuși în felul nostru de a spune povești prin intermediul imaginilor ceva foarte diferit față de ceea ce fac realizatorii vestici. Și cred că ar trebui să prețuim această particularitate, pentru că este ceea ce ne face diferiți. Avem un fel particular de a spune povești, care este mai poetic, poate și puțin mai lent. Cu toate acestea, trebuie să ne gândim de asemenea la felul în care publicul va percepe filmul nostru și poate că ar trebui să încercăm să luăm ceva bun de la ceilalți, pentru a găsi echilibrul potrivit. În ceea ce privește tendințele universale, pentru că merg des la festivaluri din toată lumea, pot spune că folosirea animației în documentar este un fel de tendință. Încă mă mai întreb dacă asta nu e un fel de cârjă care să ușureze lucrurile. Bineînțeles că e interesant atunci când se folosește un limbaj nou, dar cred că e foarte important ca atunci când se ia decizia de a se folosi animația, autorii să se asigure că aceas-

ta este singura și cea mai creativă soluție de a spune povestea lor. Unele filme ce folosesc animația sunt foarte interesante, cum ar fi „Cruic“, care mi-a plăcut extrem de mult. Totuși, când văd că ceva devine tendință, modă, atunci am o mică ezitare, pentru că se poate transforma repede în clișeu.

Credeți că se poate vorbi de o evoluție în ceea ce privește piața românească de film din ultimii ani?

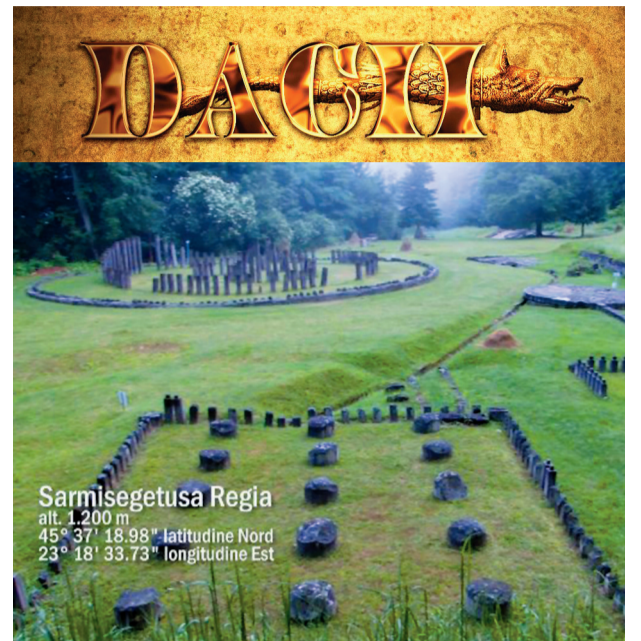
Cred că se poate vorbi de evoluție în toată regiunea Balcanilor. Mulți regizori talentați vin de aici. Multe filme realizate în această regiune au fost premiate internațional. Asta înseamnă că, deși finanțarea filmelor este mult mai problematică în această regiune decât în alte părți ale Europei – și aici mă refer și la țări din Europa Centrală, cum ar fi Cehia, Polonia sau Ungaria, unde de asemenea e dificil – banii nu sunt totul. Baniii sunt importanți, bineînțeles, dar cred că pentru noi, cei care provenim din aceste țări, atunci când ei devin o problemă, acest lucru ne forțează să investim mai mult efort creativ în film, iar dorința de a-l face poate deveni mai puternică atunci când te lovești de obstacole. Nu-mi place atunci când realizatorii de film documentar sau artiștii în general se plâng foarte mult. Sigur, înțeleg că trebuie

să și trăim dar, din punct de vedere creativ, nu există limite.

Care este ingredientul cel mai important de care are nevoie un proiect de film documentar pentru a deveni interesant pentru un commissioning editor sau un producător?

În ceea ce mă privește, emoția este cea mai importantă, pentru că, deja de la etapa de pitching, simt – sau nu – filmul. De asemenea, tot din punctul meu de vedere, în aceeași etapă contează și trailerul filmului, pentru că în trei minute poți vedea imagini expresive, cu mesaje puternice. Și subiectul este important. Cred că, și mă refer din nou la țările din estul Europei, nu ne străduim suficient de mult să ne construim subiectele. Poveștile noastre sunt de multe ori liniare, le lipsesc sușurile și coborâșurile. Importantă este și exprimarea poveștii prin intermediul imaginilor. În film contează mai întâi imaginile, abia apoi cuvintele. Desigur că este mult mai ușor să stai în fața camerei și să spui povestea, în loc să o arăți prin diverse ipostaze și situații, dovedind astfel că te implici. Dar nu trebuie să le dăm privitorilor totul pe tavă. Abordarea depinde totuși și de fiecare gen în parte, eu mă refer acum la documentarul creativ. În cazul altora, cum sunt filmele educaționale sau cele despre natură, s-ar putea să meargă și așa.

(continuare în pagina 2)

Sarmisegetusa Regia
alt. 1.200 m
45° 37' 18.98" latitudine Nord
23° 18' 33.73" longitudine Est

Fie că e vorba de imagini 3D, însoțite de o relatare în stil clasic a faptelor care au constituit perioada cea mai semnificativă a istoriei dacice (războaiele cu Traian), de cifre – mai puțin de 20% din teritoriul Daciei ocupat de romani, pe o perioadă de 165 de ani, 65 de state cu peste 270 de etnii cu cel puțin la fel de multe limbi și dialecte, atinse de Imperiul roman – sau de prezentarea de citate relevante din nenumărați istorici antici, filmele din acest program special au un numitor comun – dorința de a înfățișa o imagine cât mai fidelă (prin ochii realizatorului fiecăruia dintre ele) a unui popor care a fost uitat, denigrat, scos forțat din istorie, a cărui importanță a fost minimalizată injust de-a lungul ultimilor ani.

Datorită contextului politic al unor momente de cumpănă din istoria României, tendința a fost de a „latiniza“ forțat imaginea națiunii, de a ilustra ca barbar neamul dac și de a exagera nejustificat influența romanilor în Dacia. Faptele ignorate, trecute cu vederea, sau de-a dreptul negate au rămas pe dinafara cărților de istorie, dovezi ale măreției poporului dac au fost trecute sub tăcere și s-a ajuns la desconsiderarea unui popor pe care chiar Traian l-a onorat prin magnitudinea operațiunilor militare în zonă și prin sărbătorirea fără precedent a victoriei. Dacii au respins atacuri cu dârzenie, căzând în fața unora dintre ele și renăscând apoi ca din cenușă; au pierdut în cele din urmă în fața puterii covârșitoare a Imperiului roman, dar nu au dispărut, și-au păstrat identitatea și spiritul.

Toate aceste fapte, dovezile despre istoria mai veche decât am fost obișnuiți să credem, dovezile despre o scriere veche de mai bine de 6 000 de ani originând pe teritoriul Daciei, alături de modurile de abordare în documentare a acestor subiecte și de scopurile vizate vor fi discutate în open session-ul ce va urma după proiecția celor trei filme – „Draco, Chipurile de piatră“, „Dacii, Adevăruri tulburătoare“ și „Descifrând Dacia, Moștenirea pierdută a României“ – în cadrul programului ce va avea loc astăzi între orele 11:00-15:00 în sala Mircea Săucan.

MILITON STĂNESCU

interviu

PAWEL KLOC

regizor, „Phnom Penh Lullaby“

„Cea mai mare responsabilitate pentru un regizor este viața personajelor sale“

Joi seară, după proiecția filmului său, „Phnom Penh Lullaby“, regizorul polonez Pawel Kloc a răspuns unei rafale de întrebări venite din partea publicului din sală. Am continuat discuția cu el mult după ce au încetat și convorbirile ulterioare din foaierele Casei de Cultură. Datorită caracterului foarte particular al filmului său și al celor două personaje centrale ale poveștii – Ilan și Saran – regizorul a fost întrebat din public dacă unele secvențe din film au fost regizate. Kloc a răspuns că nu, pentru că există o limită a moralității pe care nu trebuie să o depășești cu personajele tale, regizorul având responsabilitatea, mai importantă decât orice altceva, de a respecta viața acestora. Cineva din sală a punctat faptul că un aspect izbitor în film este felul în care personajele vorbesc unul cu celălalt (Ilan este evreu, iar Saran este khmeră și amândoi vorbesc o engleză rudimentară), la care Kloc a răspuns că unul din aspectele care l-a interesat cel mai mult în acest subiect a fost comunicarea dintre cele două personaje în relația lor de cuplu, pe de o parte, iar pe de altă parte dintre ele și lumea exterioară. Kloc ne-a mai mărturisit că, fiind primul său lungmetraj, a avut de învățat multe lucruri pe parcurs, dar că cea mai importantă lecție a fost să ajungă să prețuiască greșelile pe care le-a făcut în procesul de filmare, greșelile fiind dovada că regizorul se află acolo, în mijlocul lumii pe care o filmează, trăiește odată cu ea și o descoperă în același timp în care se descoperă pe sine.

Cea mai pregnantă caracteristică a filmului „Cântec de leagăn din Phnom Penh“ este senzația că, pentru personaje, camera este invizibilă. Cum ați reușit să faceți asta?

Cred că invizibilitatea camerei este strâns legată de momentul specific din viața celor doi, Ilan și Saran, în care am filmat, și de circumstanțele

filmării. Când l-am întâlnit pe Ilan, părea foarte izolat. Eram unul dintre foarte pușinii cu care putea să vorbească, am petrecut mult timp cu el și cu familia lui și i-am ascultat cu multă atenție. Asta ne-a permis să comunicăm într-un mod foarte deschis, încă de la început.

Cum avem încredere în cineva? De ce simțim că un anumit moment este cel potrivit pentru a dezvălui un secret, pentru a ne deschide? În cazul nostru, Ilan se simțea foarte singur și a avut nevoie de noi, sau poate ar trebui să spun că a avut nevoie de camera, care a jucat rolul de psihanalist. Același lucru se aplică și în cazul lui Saran, deși vocea ei este mai puțin puternică în film în ceea ce privește comunicarea verbală. În fiecare zi petreceam între 16 și 18 ore împreună și în aproape tot acest timp, camera era pe ei. Pur și simplu s-au obișnuit cu ea. Sunt câteva momente în film în care am arătat intenționat că aceasta încetează să mai fie invizibilă. Acestea sunt momentele când ei se transformă în „actori“ și par să

devină conștienți de prezența camerei. E fascinant, pentru mine, să observ trecerea aceasta de la invizibil la vizibil, de la necunoscut, imprezicibil, la ceva planificat, conștient.

De ce ați ales să spuneți această poveste, în acest moment anume din viața personajelor?

Decizia de a o recupera pe Marie, fiica lor, de la familia ei adoptivă a fost cea mai importantă pentru mine. Vârsta lor a fost alt motiv. Cum rămâne cu găsierea unei familii? Definiția familiei în cazul acesta particular a fost foarte interesantă din punctul meu de vedere. Cei doi nu mai sunt tineri. Nu vor să trăiască singuri. Sunt oameni experimentați, cu o istorie care le-a făcut viața foarte dificilă. Cred că acesta e „punctul central“ al vieții lor. Dacă pierzi echilibrul, e foarte periculos. Pericolul e constant prezent în viețile lor, dar în cazul Mariei el devine aproape o „fantomă vizibilă“ care îi bântuie. Fetele (Marie și Jasmine) nu vorbesc. Ele se exprimă în totalitate prin mimica feței. Reflectă viața ca niște oglinzi vii.

Ce părere au avut Ilan și Saran despre film? Credeți că i-a schimbat în vreun fel?

Ilan mi-a trimis un sms, un mesaj scurt, în stil telegramă: „Am văzut filmul o dată doar. Este film foarte dur. Arta ar trebui să trezească oameni. Curând, vom fi printre stele.“

Nu știu dacă filmul i-a schimbat. Aș zice, mai degrabă, că și-au imaginat că-i va schimba. Filmul este de asemenea o creație și aceasta face „schimbarea“ cu atât mai dificilă și chestionabilă. Ce fel de schimbare ar fi putea aceasta?

Care credeți că este cea mai mare responsabilitate a realizatorului unui film documentar față de personajele lui?

Viața acestora.

Un interviu realizat de ELIZA ZDRU

eveniment

Masă rotundă la finalul masterclass-ului Roma Stories

Joi, 18 octombrie, în a patra zi Astra Film Festival, în sala Studio a Casei de Cultură a Sindicatelor a avut loc ultima întâlnire din cadrul Masterclassului „Roma Stories“, la care au participat Alfred Bulai, Nicoleta Bițu, Mircea Toma, Marius Lazăr și Laszlo Foszto. Concepută ca o masă rotundă, reuniunea a avut ca punct de plecare prezentarea de către Vintilă Mihăilescu a studiului lui Mary Douglas, „Purity and Danger“.

S-a atras atenția asupra clișeelelor în reprezentarea comunităților române: mai întâi, ideea că românii ocupă extremele habitusului social, trăind fie în palate, în opulență, fie în precaritate, la corturi ori în continuă mișcare. În al doilea rând, românii apar cel mai adesea ca o comunitate și sunt invocați rareori ca indivizi (dintr-un eșantion de 300 de fotografii, numai 4% erau portrete de indivizi). Asocierea cerșetoriei cu românii are, în schimb, o istorie diferită: dacă în secolul al XVI-lea exista o lege în Anglia împotriva așa-numiților cerșetori ilegali, poziția Vaticanului a fost diferită. Conform cardinalului Renato Martino, cerșetoria este un drept fundamental uman. În ultimă instanță, imaginea romilor a pendulat de-a lungul istoriei între mitul bunului sălbatic și cea a străinului periculos.

Pornind de la aceasta dihotomie, Vintilă Mihăilescu a atras atenția asupra obsesiei de a înlătura românii din societate, de a-i deplasa spre un exterior niciodată determinat.

Răspunzând întrebării lui Alfred Bulai – „De ce se fac filme cu romii?“, Laszlo Foszto a susținut că rolul filmului documentar este legat de „policymaking“, în vreme ce Florin Cioabă a intervenit din sală punctând insuficiența dialogului cu comunitatea romă după anii '90.

Nicoleta Bițu a atras atenția, în schimb, că, dincolo de orice distanță de filmare sau de deontologie a filmării, așa cum sublinia Alfred Bulai, important este ca prin mesajul transmis de documentare, să se reconstruiască încrederea între oameni.

Laura Dumitrescu

interviu

HANKA KASTELICOVÁ

membră a juriului în cadrul competițiilor Internațional și România

(urmăre din pagina 1)

Ce greutate ați aprecia că are festivalul de film documentar Astra pe piața și industria europeană de film documentar?

În ceea ce mă privește, ador sentimentul de intimitate pe care îl oferă acest festival. Am mai fost și la alte festivaluri din această zonă geografică, la Prizren, Skopje, Salonic,

și cred că toate reprezintă ocazii foarte bune pentru ca realizatorii de film să se întâlnească, să facă schimb de păreri și experiență. Este foarte important chiar și numai să te duci ca să vezi filmele proiectate, pentru că sunt greu accesibile altundeva, iar festivalurile sunt o ocazie rară de a apuca să faci acest lucru. Intenționez să urmăresc și

secțiunea festivalului pentru copii, cred că este o idee minunată să avem grijă și de publicul tânăr, ca să îl ajutăm să crească alături de noi. Cred că se face ceva similar și în Skopje și cred că o asemenea secțiune nu ar trebui să lipsească din nici un festival de film documentar. Mă bucur că văd aici atâția tineri care vorbesc despre filmele documentare cu scânteii în ochi, este un lucru fantastic. Chiar dacă nu înțelegem ce vorbeau, mă uitam ieri la un grup de tineri și îi ascultam cum discutau entuziasmați. Câteodată nu ai nevoie să cunoști limba ca să înțelegi.

Ce probleme pot apărea în cadrul procesului de jurizare?

În acest juriu totul s-a desfășurat foarte bine, pentru că am fost în unanimitate de

acord cine va fi câștigătorul. De obicei, au loc multe discuții în contradictoriu și debateri, dar de data aceasta toți am fost de aceeași părere.

Un interviu realizat de ELIZA ZDRU

interviu

IVANA MLADENOVIC

regizor, „Turn off the lights“

„Realitatea este mult mai rea decât se vede în filmul meu“

Personajele din filmul tău îți povestesc tot felul de grozăvii despre fapte pe care le-au făcut sau au de gând să le comită. Nu ai fost tentată să le dai sfaturi? Să le spui că nu e bine, că trebuie să se schimbe ca să nu ajungă din nou după gratii?

Nu. Lecția asta am învățat-o mai de mult, mi-am dat seama că nu poți schimba pe nimeni. Normal că mi-a trecut prin cap și am întrebat de multe ori: „de ce faci asta?“ sau „de ce faci aia?“. Cred că se vede și în film. Dar intenția mea nu a fost să-i corectez. Am încercat să prezint realitatea lor așa cum e, fără să intervin eu cu sfaturile mele, cu realitatea mea. Ei s-au născut într-o anumită realitate și se comportă ca atare. Eu am alt background și mă comport diferit. N-ar fi fost onest să încerc, să le spun eu ce e bine, când eu oricum trăiesc o altfel de viață decât ei. E greu să schimbi pe cineva. Am fost odată la părinții lui Dragomir. El era deja fugit în Italia pentru niște „fapte“. Părinții vânduseră toată mobila ca să-i plătească pe avocații lui. Tatăl e profesor de matematică. În casa lor erau icoane într-o parte, pe jos, și în cealaltă erau tezele elevilor la matematică, pe care el le corecta. Zicea că

și-a petrecut toată viața gândindu-se de ce au ajuns copiii lui să facă asta. Poate pentru că a avut un accident și a căzut în cap când era mic, se gândea el. Omul trecuse toată viața prin tot felul de teorii, dar eu nu cred că există explicații. Iar realitatea este mult mai rea decât ce se vede în filmul meu. Ce se vede aici sunt doar câteva „flash-uri“. Poți să încerci să le zici „asta e bine“ și „asta e rău și eu vă dau toate răspunsurile“. Dar ca realizator de film trebuie să încerci doar să arăți, iar publicul trebuie să tragă propriile concluzii.

Cum ai ajuns la aceste personaje?

Când Florin Șerban a filmat „Eu când vreau să fluier, fluier“, am fost cu el la niște workshop-uri de actorie pe care le-a organizat în mai multe penitenciare din România. Atunci l-am cunoscut pe Alex. M-au contactat cei de la Strada Film să vedem dacă există posibilitatea ca eu să fac acest film. Am filmat eliberarea lui Alex. Și de aici am pornit...

Cum ai reușit să-i faci pe protagoniști să fie atât de sinceri?

În primul rând eu am încercat să fiu cât de sinceră se poate. (Și unii chiar mi-au reproșat asta.) Le-am explicat clar ce vreau, că nu mă interesează povești inventate despre ei, care să-i prezinte mai bine sau mai prost. Pur și simplu, îmi doream niște secvențe din viețile lor. Am filmat un an și jumătate.

Au primit bani?

Nu. Nimeni n-a fost plătit.

Și cum au acceptat ei și oamenii de lângă ei să se lase filmați? E un fel de „showing-off“? La Gianni Versace chiar așa pare...

La filmarea lui Gianni Versace nici măcar nu știam că o să vină limuzina. El mă asigură că o să vină, dar polițiștii din penitenciar ziceau „lăsați-ne cu poveștile astea, toți zic că la eliberarea lor o să vină limuzina. O să vezi că o să stea singur în ploaie.“ Așa a fost la Papan. Când am văzut ce

se întâmplă, m-am gândit de două ori dacă să intrăm în limuzină sau nu. Au avut și cameramanul lor de la Taraf TV. Toți vor ca această eliberare să fie un fel de „show off“. Dar nu au făcut asta neapărat pentru filmul meu. Așa se întâmplă în cultura lor. Poate tu sau eu nu am vrea ca viața noastră să fie expusă publicului, dar sunt mulți oameni care își doresc să li spună povestea. Li se pare foarte importantă.

Care reacții ai avut până acum din partea spectatorilor?

Am avut premiera la New York la Tribeca Film Festival. Au fost foarte multe păreri. Au fost oameni care ziceau că acest film nu trebuie văzut de copii lor americani, pentru că s-ar putea să creadă că acest comportament

e bun. Tot acolo a venit o doamnă de culoare, care zicea că e de origine romă – dar era evident că era din Harlem – care mi-a zis că, din cauza mea și din cauza oamenilor ca mine, ajung oamenii să o scuie pe ea pe stradă.

Și în România?

În general, reacțiile au fost pozitive chiar și de la cei de la care mă așteptam la reacții negative. Unii mi-au zis că nu e bine că m-am expus eu, că se aude că vorbesc eu, mai ales că nu vorbesc foarte bine limba română. Și sunt tot felul de teorii despre filme documentare. Dar mie mi se pare că nu astea contează. E primul meu film și eu l-am făcut pe sufletul meu. Mi-am iubit foarte tare personajele.

Ei au văzut filmul?

Când l-am terminat, primul lucru pe care l-am făcut a fost să le arăt lor filmul. Au zis: „Vai, Ivana, foarte tare!“ Mie mi-era frică de reacția lor. Mă întrebam: „oare e bine pentru ei să arăt lucrurile astea, care sunt destul de intime?“ Dar asta pentru că trecuse mult timp de când nu îi mai văzusem. Îndepărtându-mă de ei, intrasem într-o altă realitate. Uitasem ce au vrut ei.

ROBERT BĂLAN

Vorbitor

Radu Muntean, Alexandru Baci, România

Competiție: România, 62 min.

► Sâmbătă 20 oct., 18:00, sala Săucan

Există viață după gratii? Dar dragoste? Frust, fără intervenții stilistice, fără să apeleze la trucuri de montaj care ar fi putut să facă comice (sau dramatice) intervențiile protagoniștilor, Radu Muntean și Alexandru Baci aduc în „Vorbitor“ tema iubirii pentru persoanele private de libertate. Toate personajele care apar sunt închise pentru omor. Dar acest lucru nu are nici cea mai mică importanță în film. Realizatorii nu caută senzaționalul, ci doar aduc în discuție un sentiment care se presupune că nu există acolo, „înăuntru“. Acolo relațiile se consumă prin scrisori. Dragostea apare doar la prima vedere, pentru că următoarea întâlnire s-ar putea să nu existe. Sau dacă există, are loc după mult timp, după adrese oficiale sau în urma unor trucuri de tipul: declar că divorțez, ca să putem să ne vedem pentru câteva clipe în sala de tribunal. În unele cazuri, dragostea se consumă în timpul unei „vizite conjugale“ de 48 de ore. În altele, începe și se sfârșește fără ca cei doi protagoniști să se fi văzut vreodată.

ROBERT BĂLAN

Toxic

Andrei Sota, România

Eco CinematogrAFF, 86 min.

► Duminică 21 oct., 18:00, sala Marshall

Alături de invitații săi, Andrei Sota ne propune un nou mod de a privi una din cele mai mari probleme ale omului modern – alimentația. Ceea ce introducem în propriile noastre organisme este din ce în ce mai departe de ceea ce avem nevoie, și ajunge să facă mai mult rău decât bine. Principala cauză a faptului că obezitatea a devenit o maladie mondială, de nivel epidemic, a faptului că suntem din ce în ce mai bolnavi, mai susceptibili la alergii și boli imunitare, este cantitatea și mai ales calitatea mâncării de fiecare zi. Invitatul principal al documentarului, dr. Mencinicopschi, cunoscutul nutriționist român, aduce și explicația – mâncarea este, în esența ei, informație, și dacă informația alimentelor pe care le consumăm până nu demult era una în armonie cu natura din care și noi, oamenii facem parte, această informație a fost alterată și pervertită într-o asemenea măsură în ultimii ani încât, atunci când ea nu este pur și simplu respinsă de corp, asimilarea ei este de cele mai multe ori dăunătoare. Suntem ce mâncăm, și Andrei Sota încearcă să ne convingă, dacă era nevoie, să mâncăm sănătos.

MILITON STĂNESCU

Ovule pentru mai târziu

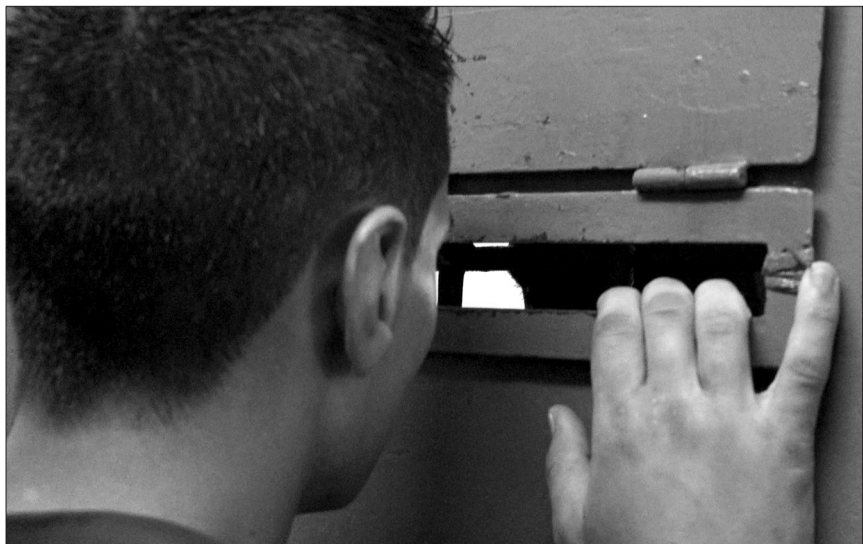
Marieke Schellart, Olanda

Secțiune specială: Familie, 50 min

► Sâmbătă, 20 oct., 21:00, sala Studio

S-au dus zilele când femeile se măritau devreme și își petreceau viețile dereticând prin casă. Tinerele femei occidentale primesc, în școală și în familie, o educație liberală. Partea bună e apariția unor generații de femei educate și emancipate. Partea proastă e că, tocmai datorită acestei educații liberale, multe femei ajung să se mărite și să aibă copii foarte târziu. Marieke Schellart e una dintre femeile olandeze pentru care, între 20 și 30 de ani, educația, cariera și explorarea lumii sunt prioritare. Descoperind că, la 35 de ani și după multe relații, nu a găsit încă partenerul cu care să se hotărască să aibă copii, ea se gândește că ar putea înșela ceasul biologic. Și că ar putea să facă și un film documentar despre proiectul ei, în același timp. Prin congelare, ovulele își pot păstra, teoretic, fertilitatea – doar că procedul nu e legal în Olanda. Schellart se ia pe sine drept cobai, se așază în fața camerei și ridică, într-un mod ingenios și fără menajamente, o întreagă serie de întrebări – despre etică și despre condiția femeilor moderne, în Occident.

CĂTĂLIN STURZA

Making of DIN CULISELE FESTIVALULUI

echipa de organizatori și voluntarii

Efortul din spatele festivalului este unul imens, iar ziua de lucru, pentru cei care se ocupă de organizarea AFF, are de multe ori 16 ore. E o muncă în mare parte invizibilă, fără de care pregătirea și desfășurarea festivalului ar fi însă imposibilă.

Producția. Planeta Astra

Adina Vărgatu este producătorul festivalului și se ocupă, printre altele, de coordonarea secțiunii Q&A. „Astra Film, văzut din culise, este o planetă pe care timpul curge altfel“, ne spune Adina Vărgatu. „Pentru aceiași oameni care lucrează în mod normal 8-10 ore, faptul că în timpul festivalului trebuie să rezolve chestii timp de 16 ore pe zi, dacă nu mai mult, nu pare ieșit din comun. Ai putere să faci foarte multe lucruri. La mine, cel puțin, se petrece un switch. În zilele de festival, toată lumea îmi spune că e ora opt seara – iar eu am senzația că e abia patru, și că ziua e doar la jumătate. Așa că timpul curge altfel, spațiul e altul – festivalul este o planetă Astra“.

Departamentul de promovare online

Viorica Deleanu lucrează încă din 2004 pentru AFF, în departamentul de PR al festivalului. S-a alăturat echipei ca voluntar, pe când era încă studentă. „M-am format și am evoluat alături de acești oameni minunați, de la care am învățat foarte multe. De-a lungul edițiilor festivalului am lucrat în diferite departamente, de la Guest Office la departamentul de promovare. Întotdeauna organizarea Astra Film Festival a presupus și presupune o muncă imensă, indiferent de departamentul în care lucrezi.“

Meda Hila este, alături de Sorina Tomuț, coordonatoare a promovării prin social media – altfel spus, omul din spatele contului facebook.com/AstraFilmFestival. „Anul acesta am insistat foarte mult pe latura rețelelor de socializare, pentru că majoritatea oamenilor care folosesc internetul se informează astăzi mai ales de pe Facebook“, ne spune Meda. „Am primit un feedback pozitiv, cum că foarte multă lume a aflat, acum, detalii despre festival de pe Facebook.“ Meda și Sorina

răspund mesajelor, oferă informații celor care le solicită și sunt prezente, pe Facebook, în orice moment. Postează fotografii foarte des, în decursul zilei, iar feedback-ul e foarte bun.

Octavian Repede se ocupă de partea de editare video și de Youtube. „Încercăm clipurile online, asigurăm rularea diferitelor materiale video pe plasmă, ținem legătura permanent cu cei de la proiecție în legătură cu orice probleme care apar pe parcurs într-un festival – suntem undeva și noi, într-un film al nostru.“

În fața tuturor. La Guest Office

Emilia Robescu este fata care zâmbeste frumos tuturor participanților de la AFF, la Guest Office. „E foarte interesant în față, la Guest Office, ne spune Emilia. Când vine multă lume, lucrurile devin mai încurcate, pentru că fiecare cere câte ceva. Tu ești prima persoană cu care oamenii intră în contact. Și trebuie să zâmbesti până la sfârșitul zilei, deși uneori se întâmplă să fii foarte obsosit.“

Lângă Emilia stă, la Guest Office, Ioana Ciuban. Ioana și Emilia sunt, împreună, prima linie de interacțiune cu publicul la Astra Film. „E mișto, îmi place la Guest Office, spune cu dezinvoltură Ioana. Eu am început acum câțiva ani buni ca voluntar la Astra Film. Făceam subtitrare, eram operator de subtitrare manuală – așa ne numeam noi pe atunci. Am fost și manager de locație, și acum lucrez la biroul de Guest Office. Am venit ca voluntar, prima oară, la Astra Film Festival, dintr-o pasiune pen-

tru filme, care nu a dispărut pe parcurs.“

Voluntarii AFF

Alina Oteș a fost voluntară în mai multe proiecte, iar anul acesta e prima oară când se oferă să lucreze în echipa AFF. „În culise e foarte interesant, pentru că ai acces și la ce se întâmplă în spatele ecranelor de proiecție, ai mai multe informații despre program, despre felul cum se organizează un festival de film. Îmi place să dau o mână de ajutor, dar fac acest lucru și pentru experiența mea proprie. E o experiență frumoasă. Am apucat să văd și filme, în sală, am mers și la concerte.“

Tiberiu este unul dintre voluntarii care aleargă toată ziua de colo-colo la Astra Film. S-a oferit voluntar în urma unui anunț pe care l-a descoperit pe site-ul festivalului. „Am venit aici pentru filme, în primul rând. E mult de lucru, în general“, arată Tiberiu. L-a impresionat, anul acesta, proiecția de joi a documentarul „Toxic“, unde sala devenise neîncăpătoare.

Detaliile de logistică sunt foarte complicate, și ocupă mult timp. Însă cei care lucrează în culisele festivalului au șansa să descopere povești extraordinare. Alina Chira s-a ocupat, anul acesta, de cazarea și primirea participanților la masterclass-uri. „O studentă îmi spunea că anul trecut a marcat-o atât de puternic participarea la masterclass, încât a luat decizia de a trece de la sociologie la antropologie. Mulțumită festivalului, dar și masterclass-ului, ea și-a schimbat orientarea.“

CĂTĂLIN STURZA

Răzbunarea șamanilor

Laetitia Merli, Franța
Competiție: Internațional

► Sâmbătă, 20 oct., 12:30, sala Marshall Republica Tuva, sudul Siberiei. Atunci când medicina nu mai funcționează, oamenii caută vindecarea în centrele de șamani, acolo unde orice disfuncție, de la o simplă durere de cap până la cancer, se tratează angrenând spiritele pământului. Kara-Ool este cel mai competent dintre toți șamanii – spune că a salvat oameni de la moarte de mai multe ori – așa că a primit titlul de Șaman Suprem al Republicii Tuva și conduce centrul „Spiritul Ursului“ din Kizil. Între ședințele de șamanism, filosofează despre lumea modernă care va sfârși înghițită de tehnologie și visează să resusciteze tradiția ignorată a șamanismului, încercând să obțină fonduri guvernamentale pentru planurile de dezvoltare ale centrului său. „Răzbunarea

șamanilor“ privește cu umor asupra unei tradiții ancestrale căzute în dizgrație în perioada comunistă și relegată la statutul de ciudățenie. Regizoarea Laetitia Merli urmărește cu interes, dar și cu un oarecare scepticism grupul de șamani condus de Kara-Ool, încercând să își explice ce fel de oameni mai cred în șamanism sau ce le mai poate conferi credibilitate șamanilor. Merli, antropolog și realizatoare de film documentar, este ea însăși specialistă în șamanism, iar acesta este al patrulea film în care explorează subiectul, după 15 ani de cercetare realizată în Mongolia și Siberia.

ELIZA ZDRU

PARAGRAFF

ZIARUL ASTRA FILM
FESTIVAL SIBIU

Redactor-șef: Cristina Petrescu
Redactori: Cătălin Sturza, Robert Bălan, Laura Dumitrescu, Milton Stănescu, Eliza Zdru
Tehnoredactor: Nicu Ilie
Foto: Eliza Zdru, Sebastian Marcovici

în culise

Astra Film Junior

„Au participat foarte mulți copii, peste așteptări, anul acesta. Au intrat în sălile de cinema peste 6000 de copii, deosebit de drăguți, interesați de ceea ce am prezentat și mulțumiți de program – ceea ce a fost o mare realizare pentru noi. Un element memorabil e faptul că proiecțiile s-au dublat, la fiecare categorie de vârstă. Noi ne-am adresat prin acest festival pentru copii și adolescenți elevilor de școală primară, elevilor de gimnaziu și liceenilor, și la fiecare categorie de vârstă a trebuit să dublăm proiecțiile. Nu ne așteptam să vină chiar așa de multă lume. Din perspectiva organizatorilor, copiii au fost foarte răbdători și disciplinați, în special cei mici.

Elevii de școală primară și de gimnaziu au reacționat extraordinar la program, au fost foarte atenți și foarte prinși de programul AFJ. Dovadă sunt desenele pe care le-am primit deja, în sticlă – mesaje în PET-uri reciclabile, de jumătate de litru. Au participat foarte mulți copii la acest concurs pe care l-am organizat, care a avut ca temă apa. Toată lumea a fost foarte deschisă, de la copiii care au venit până la profesori – deschiși pentru program, deschiși să învețe lucruri noi și să afle mai multe despre problemele cu care se confruntă copii din mai multe colțuri ale lumii, legate de apă.“

MARIA ȘPAN, coordonatoare
Astra Film Junior

Voluntarii Astra Film Festival

„La această ediție AFF am lucrat cu peste 100 de voluntari. Dintre aceștia, o parte ne-au ajutat la organizarea Astra Film Junior, o parte au contribuit la traducerea și subtitrarea filmelor, iar ceilalți ne-au ajutat efectiv de-a lungul săptămânii 15-21 octombrie, muncind alături de noi și răspunzând cu promptitudine cerințelor noastre. Avem în jur de 40 de voluntari care vin și pleacă odată cu noi, elevi, studenți și absolvenți, tineri dornici să acumuleze experiență, să interacționeze cu oameni diferiți și să descopere varietățile culturale atât de frecvent întâlnite la festival. Cea mai tânără voluntară a noastră este o elevă de clasa a șaptea. Acesta este primul ei voluntariat, și se bucură mult că s-a implicat în AFF.

Îmi amintesc de mine și de vremea când eram studentă. Am fost și eu voluntară. Am vrut să văd cum se organizează un eveniment din interior și am înțeles că e nevoie de multă muncă și motivație pentru a organiza un festival. Avem și voluntari fideli AFF, unii dintre ei mi-au spus chiar că și-au luat concediu ca să participe și să ne ajute anul acesta la organizare.

Astra Film sprijină dezvoltarea tinerilor, dovadă stă faptul că acum colaborăm cu o serie de persoane care și-au demonstrat de-a lungul edițiilor trecute calitățile organizatorice și au dat dovadă de multă seriozitate.

Sper sincer ca acest eveniment să fie în continuare o oportunitate pentru ei, un prilej de acumulare a experienței și, totodată, așa cum ne-a obișnuit festivalul, de bună dispoziție.“

LARISA ROȘIAN, coordonatoarea echipei de voluntari AFF